

Ірина Іванюк – кандидат педагогічних наук, старший дослідник, старший науковий співробітник Інституту цифровізації освіти Національної академії педагогічних наук України, м. Київ, Україна.
Коло наукових інтересів: освітня політика; громадянська освіта; полікультурна освіта; парламентська просвіта; освітні інновації; освітні проекти; моніторинг і оцінювання проектів; цифровізація освіти; ІКТ в освіті.

✉ irinaivanyuk72@gmail.com

id <https://orcid.org/0000-0003-2381-785X>

Людмила Паращенко – доктор наук з державного управління, професор, директор ЗНЗ «Київський ліцей бізнесу», професор кафедри управлінських технологій Університету «КРОК», м. Київ, Україна.

Коло наукових інтересів: автономія і відповідальність в освіті; освітній менеджмент, децентралізація та демократизація державного управління освітою; фінансування освіти; розвиток приватних шкіл та інноваційних педагогічних технологій; громадянська освіта; парламентська просвіта.

✉ director@lecos.org

id <https://orcid.org/0000-0003-0613-2998>

УДК 373.1

<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2025-68-79>

ВИКОРИСТАННЯ БАТЬКАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВИТИ¹

Анотація. У статті представлено результати наукового аналізу опитування батьків (5224 респондентів) як учасників освітнього процесу щодо використання інформаційно-цифрового середовища закладу загальної середньої освіти, де навчається їх дитина. Метою дослідження є визначення готовності батьків використовувати інформаційно-цифрове середовище закладу освіти, де навчається їхня дитина; потреб і викликів, з якими стикаються батьки під час використання середовища; з'ясування оцінки батьками навичок дитини щодо самостійного навчання під час дистанційної освіти; визначення рівня матеріально-технічного забезпечення в родині щодо пристрою для дистанційного навчання дитини. З'ясовано, що батьки з готовністю використовують інформаційно-цифрове середовище закладу освіти, в якому навчається їхня дитина, більшість з них (64%) знають і користуються освітніми платформами або інформаційно-комунікаційними

1) Дослідження виконано в межах науково-дослідної роботи № 0123U100497 «Методика моніторингових досліджень ефективності інформаційно-цифрового середовища закладів загальної середньої освіти у контексті євроінтеграції України» Інституту цифровізації освіти Національної академії педагогічних наук України

системами. Зазначено, що переважна більшість батьків (71,2 %) високо оцінюють наявність належних навичок дитини для самостійного використання цифрових ресурсів під час дистанційного навчання, на що вплинув досвід навчання під час пандемії і повномасштабної війни. З'ясовано, що 88% респондентів забезпечили дитину пристроєм для дистанційного навчання заявили, а 51% респондентів контролюють процес навчання дитини, що свідчить про надання відповідної підтримки дитині та залученість батьків до освітнього процесу. Звернуто увагу, що на думку більшості батьків, критично важливими аспектами удосконалення інформаційно-цифрового середовища закладу загальної середньої освіти є матеріально-технічне забезпечення, доступ до інтернету, комунікація та зворотний зв'язок між усіма учасниками освітнього процесу. Зроблено висновок, що проведення регулярного опитування серед батьків для моніторингу ефективності інформаційно-комунікаційного середовища закладу загальної середньої освіти є важливим для того, щоб оцінити якість комунікації між учасниками освітнього процесу, ідентифікувати проблемні зони, підвищити рівень довіри та залучення, врахувати потреби учасників освітнього процесу, підтримувати ефективність освітнього процесу, впроваджувати інновації, що вплине на підвищення загальної якості освітнього процесу.

Ключові слова: інформаційно-цифрове середовище; заклад загальної середньої освіти; учасники освітнього процесу; моніторинг; цифровізація в освіті; дослідження.

Постановка проблеми. У сучасному суспільстві ми спостерігаємо, як прогрес цифрового суспільства зумовлює необхідність постійного та швидкого розвитку цифрової освіти. Змінюється сучасний заклад загальної середньої освіти (ЗЗСО), а разом з ним і його інформаційно-цифрове середовище (ІЦС). Це стосується всіх складових ІЦС, включаючи зміст і методи навчання, технології та засоби навчання, цифрові ресурси, навчально-методичне забезпечення, принципи та інструменти управління закладом освіти, а також комунікації та співпраці з усіма учасниками освітнього процесу (адміністрацією, педагогічними працівниками, здобувачами освіти та батьками здобувачів освіти). Для з'ясування ефективності наявного ІЦС освітнього закладу слід здійснювати регулярний моніторинг серед учасників освітнього процесу, що дозволить визначити їхні нагальні потреби та очікування, вдосконалити або заповнити виявлені прогалини у ІЦС під час отримання регулярного збору даних та аналізу інформації. Особливо важливою такою роботою є під час здобуття загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні (Міністерство освіти і науки України, 2024a, 2024b). Система моніторингу є ефективною у визначенні та вирішенні питань, що потребують вдосконалення в закладі загальної середньої освіти, вона призводить до покращення функціонування основних об'єктів і суб'єктів завдяки цілеспрямованим втручанням, а також сприяє підвищенню обізнаності громадськості та покращенню показників якості освіти (Naz et al., 2024). Результати проведення моніторингу серед учасників освітнього процесу можуть бути використані під час проходження інституційного аудиту закладом загальної середньої освіти, бо це відповідає напрямам аудиторської перевірки «Освітнє середовище закладу освіти» (Формування інклюзивного, розвивального та мотивуючого до навчання освітнього простору) та «Управлінські процеси закладу освіти» (Організація освітнього процесу на засадах людиноцентризму, прийняття управлінських рішень на основі конструктивної співпраці учасників освітнього процесу, взаємодії закладу освіти з місцевою громадою) (Міністерство освіти і науки України, 2019).

Аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми. Вчені Інституту цифровізації освіти НАН України розробили модель інформаційно-цифрового середовища і запропонували поняття інформаційно-цифрового середовища закладу загальної середньої освіти як системно організовану сукупність інформаційно-ресурсного, техніко-технологічного, навчально-методичного, комунікаційно-діяльнісного забезпечення ЗЗСО, спрямованого на організацію взаємодії суб'єктів освітнього процесу і зовнішніх стейкхолдерів; на ефективне здійснення навчально-виховних впливів, на відповідність принципам недискримінації, із врахуванням багатоманітності потреб і можливостей людини, що базується на використанні цифрових технологій (Овчарук та ін., 2023).

Ця робота базувалась на основі результатів щорічних моніторингових опитувань протягом 2020–2023 років щодо готовності та проблем педагогічних працівників ЗЗСО з використання інструментів ІКТ для організації та здійснення дистанційного навчання та підвищення кваліфікації (Биков та ін., 2022; Ovcharuk et al., 2023).

Моніторингові дослідження на рівні держави регулярно здійснюються Державною службою якості освіти України. Зокрема, за участі всіх учасників освітнього процесу були проведені такі дослідження, як «Дослідження якості організації освітнього процесу в умовах війни у 2022/2023 навчальному році», «Дослідження якості організації освітнього процесу в умовах війни у 2023/2024 навчальному році», «Результати моніторингового дослідження (вивчення) стану підготовки закладів дошкільної, загальної середньої, позашкільної освіти до роботи у 2024/2025 навчальному році» (Державна служба якості освіти України, 2024).

Питанням створенням сучасного цифрового освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти присвячені роботи зарубіжних дослідників (Smyrnova-Trybulska, 2018; Taddeo & Barnes, 2016, Patton & Santosta, 2018).

Залучення батьків до створення ефективного освітнього середовища досліджується у роботі ізраїльських учених «Вплив шкіл на середовище: погляд з боку батьків» (Addi-Racah et al., 2018). Вони розглядають заклад загальної середньої освіти як платформу для проведення соціальних змін у місцевій громаді, з особливим акцентом на батьків як частину цієї громади. Дослідниця Goodall з Великобританії пропонує вчителям залучати батьків до партнерства, щоб досягти плідної співпраці, орієнтованої на створення ефективного освітнього середовища (Goodall, 2017). Думка батьків як учасників освітнього процесу досліджувалась під час національного опитування «Громадськість, батьки та освіта К-12», що проводилось у США серед батьків та опікунів дітей і одним з аспектів дослідження був «Погляд на технології та соціальні медіа» (Morning Consult, 2023).

Метою статті є презентація та аналіз результатів дослідження опитування батьків як учасників освітнього процесу щодо використання інформаційно-цифрового середовища закладу загальної середньої освіти, де навчається їх дитина. Особливої актуальності здійснений аналіз набуває в умовах очного, дистанційного та змішаного формату роботи освітніх закладів під час війни.

Методи дослідження. Дизайном дослідження було обрано кількісне онлайн-опитування батьків здобувачів освіти 1–11 класів як учасників освітнього процесу. Для цього була створена анкета за допомогою аплікації Google Forms. Аналіз та інтерпретація даних проводились з використанням методів описової статистики. Анкета була розміщена в телеграм-групах педагогічних працівників з різних областей країни, які беруть участь в освітніх проектах громадської організації «Об'єднання «Агенція розвитку освітньої політики» (Об'єднання «Агенція розвитку освітньої політики», 2024) з проханням розповсюдити посилання на анкету в чатах класних керівників з батьками, і поясненням, що участь в дослідженні є добровільною, а відповіді анонімними. Вибірка не є репрезентативною. Дослідження тривало з 01.10.2024 р. до 30.11.2024 р., збір емпіричних даних відбувався з 07.10.2024 р. до 18.10.2024 р.

Результати та обговорення. Дослідження виконано в межах науково-дослідної роботи № 0123U100497 «Методика моніторингових досліджень ефективності інформаційно-цифрового середовища закладів загальної середньої освіти у контексті євроінтеграції України» Інституту цифровізації освіти Національної академії педагогічних наук України. Проведення дослідження мало на меті реалізацію таких завдань: здійснити апробацію діагностики ефективності використання ІЦС ЗЗСО батьками здобувачів освіти в умовах очного, дистанційного та змішаного формату роботи закладу освіти; визначити готовність батьків використовувати ІЦС закладу освіти, де навчається їх дитина; визначити потреби і виклики під час використання ІЦС ЗЗСО, з якими стикаються батьки; з'ясувати оцінку батьками навичок дитини щодо самостійного навчання під час дистанційної освіти; з'ясувати рівень матеріально-технічного забезпечення в родині дитини пристроєм для дистанційного навчання.

В опитуванні взяли участь 5224 респонденти. Вікова категорія респондентів представлена так: від 27 до 35 років – 22,7 %, від 35 до 45 років – 60 %, від 45 років і старше – 17,3 %. За гендерним розподілом з них 95,8 % – жінки і 4,2 % – чоловіки. У процентному співвідношенні найбільш активними респондентами були батьки учнів 9-х класів – 14,5 % та батьки учнів 5-х класів – 13,9 %; практично порівну представлені відповіді батьків учнів 7-х класів – 12,3 % та 6-х класів – 12,2 %, а також батьків учнів 8-х класів – 10,9 % та 10-х класів – 10 %; у початковій школі активно відповідали батьки учнів 2-х класів – 11,1 % та 4-х класів – 10,4 %, менше відповідей надали батьки учнів 1-х класів – 9,3 % та 3-х класів – 7,9 %, а також батьки учнів 11-х класів – 8,6 %.

Географічне охоплення дослідження – 21 область України і місто Київ. У процентному співвідношенні відповіді розподілені за областями так: Волинська – 2,1 %, Дніпропетровська – 7,1 %, Донецька – 0,2 %, Житомирська – 3 %, Запорізька – 1,2 %, Івано-Франківська – 1,3 %, Київська – 10,2 %, Київ – 0,8 %, Кіровоградська – 3,6 %, Львівська – 11,2 %, Луганська – 0,1 %, Миколаївська – 3,9 %, Одеська – 14,1 %, Полтавська – 3,6 %, Рівненська – 2,4 %, Сумська – 0,1 %, Тернопільська – 0,1 %, Харківська – 28,3 %, Херсонська – 2 %, Хмельницька – 0,1 %, Черкаська – 2,4 %, Чернігівська – 2,3 %. Більшість респондентів проживають у місті – 65,8 %, у селищі міського типу – 18,5 %, у селі – 15,7 %.

За типами закладів освіти, в яких навчаються діти респондентів, отримано такі дані: ліцей – 69,3 %, загальноосвітня школа – 14,9 %, гімназія – 10,1 %, заклад загальної середньої освіти – 4,8 %, навчально-виховний комплекс – 1 %. Переважна більшість дітей респондентів навчається у закладах освіти державної власності – 99,6 %, і 0,4 % – у приватних закладах освіти.

Враховуючи воєнний стан країни і ситуацію з безпекою в різних областях України, було визначено за відповідями респондентів, що за форматом роботи заклади освіти організують освітній процес у такий спосіб: очний формат – 32,7 %, змішаний формат – 34,4 %, дистанційний формат – 32,8 %. Наявність сертифікованого укриття та рівень безпекової ситуації впливає на організацію освітнього процесу – 67,2 % респондентів зазначили, що в ЗЗСО діти навчаються в одну зміну, а 32,8 % респондентів зазначили про навчання дітей у дві зміни.

Розглянемо відповіді респондентів на питання щодо використання ІЦС ЗЗСО батьками як учасниками освітнього процесу. Вони стосуються, зокрема, визначення освітньої платформи або інформаційно-комунікаційної системи, що використовує заклад освіти для управління освітнім процесом та комунікації з батьками; визначення інформаційно-комунікаційних сервісів, які використовує заклад освіти для організації навчання в дистанційному та змішаному форматі; з'ясування наявності або відсутності технічної підтримки, яку надає заклад освіти для використання освітньої платформи; доступу батьків до електронного журналу; наявності актуальної та корисної для батьків інформації на сайті закладу освіти; використання батьками комунікаційних сервісів або соціальних мереж для спілкування з класним керівником дитини; наявність у батьків зворотного зв'язку з іншими вчителями; проведення адміністрацією ЗЗСО опитування батьків щодо якості організації освітнього процесу.

Дослідникам важливо було з'ясувати, наскільки батьки як учасники освітнього процесу обізнані з тим, яку освітню платформу або інформаційно-комунікаційну систему використовує ЗЗСО для управління освітнім процесом та комунікації з батьками. Серед найбільш поширених платформ і систем респондентами були зазначені такі (наведемо перелік від більшої кількості відповідей до меншої): «Нові знання» (25 %), «Єдина школа» (14,3 %), «Human школа» (11,7 %), «Мій клас» (8,5 %), «Eddy» (1,6 %), «Моя школа» (0,9 %), «SMART школа» (0,1 %), «School Today» (0,1 %) (Рис.1). З відповідей респондентів у категорії «Інше» визначено, що використовуються такі системи: «Навчання і технології» (2,16 %), «Google Classroom» (2 %), «Інтелект України» (0,3 %), «Ошкола» (0,1 %). З'ясовано, що 34,6 % респондентів не знають відповіді на це питання. У категорії «Інше» респонденти зазначили «Viber» – 0,5 %, «Zoom» – 0,4 %, «НУШ» – 0,3 %, що означає, що ці респонденти також належать до категорії тих, хто не знає, яку систему використовує заклад освіти для управління освітнім процесом та комунікації з батьками, бо не розуміють про що саме йде мова.

10. Яку освітню платформу або інформаційно-комунікаційну систему використовує Ваш заклад освіти для управління освітнім процесом та комунікації з батьками?

5 224 відповіді

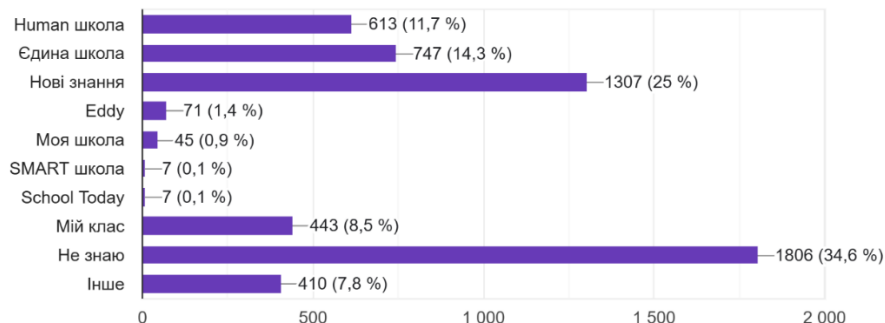

Рис. 1. Відповіді на питання «Яку освітню платформу або інформаційно-комунікаційну систему використовує Ваш заклад освіти для управління освітнім процесом та комунікації з батьками?»

Зважаючи на те, що багато закладів освіти здійснюють навчання у дистанційному та змішаному форматі, важливо було дослідити, наскільки батьки обізнані з тим, які інформаційно-комунікаційні сервіси використовує для цього заклад освіти. Респондентами були зазначені два найбільш поширених сервіси: «Zoom» – 59,5 % та «Google classroom» – 43,2 %. Серед інших були вказані «Office 365» – 1,4 %, «Skype» – 1,4 %, «Moodle» – 0,5 %, «Prosvisa» – 0,5 % (Рис.2). У категорії «Інше» респонденти зазначили «Google meet» – 3,2 %, «Viber» – 0,4 %, «НІТ» – 0,25 %. З'ясовано, що 12,9 % респондентів не знають відповіді на це питання.

11. Які інформаційно-комунікаційні сервіси використовує Ваш заклад освіти для організації навчання в очному чи в змішаному форматі? (можна вибрати декілька варіантів відповідей)

5 224 відповіді

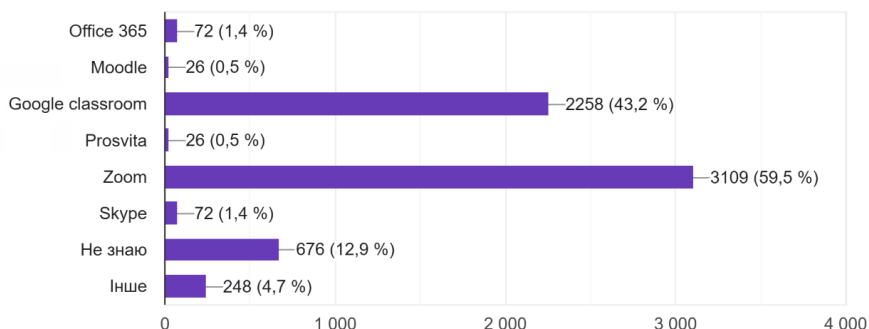

Рис. 2. Відповіді на питання «Які інформаційно-комунікаційні сервіси використовує Ваш заклад освіти для організації навчання в очному чи в змішаному форматі?»

Задоволення рівнем технічної підтримки (допомоги в разі технічних проблем), яку надає заклад освіти для використання освітньої платформи висловили 60,8 % респондентів, частково задоволені такою підтримкою 29,2 % респондентів. При цьому 10% респондентів зазначили, що така підтримка не надається взагалі.

Важливо, що переважна більшість респондентів 80,4 % зазначили, що мають доступ до електронного журналу, що дозволяє припустити, що вони активно використовують цифрові інструменти та відстежують навчальні результати своїх дітей. 19,6% респондентів відповіли, що не мають доступу до електронного журналу.

Шкільні сайти дають змогу трансформувати та покращити освітній процес, бо є частиною інформаційно-цифрового середовища. Ефективний сайт ЗЗСО, окрім представлення закладу, надає ЗЗСО можливість відобразити впровадження інновацій, надає інформаційну підтримку учасникам освітнього процесу, служить одним з каналів комунікації з батьками та громадськістю. На питання «Чи містить сайт Вашого закладу освіти актуальну та корисну для батьків інформацію?» переважна більшість респондентів (69,6 %) відповіли «так», майже чверть респондентів (24,8 %) відповіли «частково». При цьому негативну відповідь дали 3,2% респондентів, а 2,4% респондентів зазначили, що сайт не працює.

Респонденти зазначили позиції, які містить сайт закладу освіти (наведено від більшої кількості відповідей до меншої):

- посилання на електронні підручники та навчальні матеріали – 49,4 %;
- зворотній зв'язок – 38,7 %;
- інструкції або відеоінструкції щодо використання освітньої платформи – 36,6 %;
- поради щодо психологічної підтримки дітей – 33,6 %;
- правила поведінки під час онлайн-занять – 33,2 %;
- правила безпечного користування інтернетом – 32 %;
- дотримання принципів академічної доброчесності в освітньому процесі та критерії оцінювання результатів навчання учнів – 23,2 %;
- нічого з вищезазначеного – 12,2 % (Рис. 3).

15. Зазначте позиції, які містить сайт Вашого закладу освіти (можна вибрати декілька варіантів відповідей):

5 224 відповіді

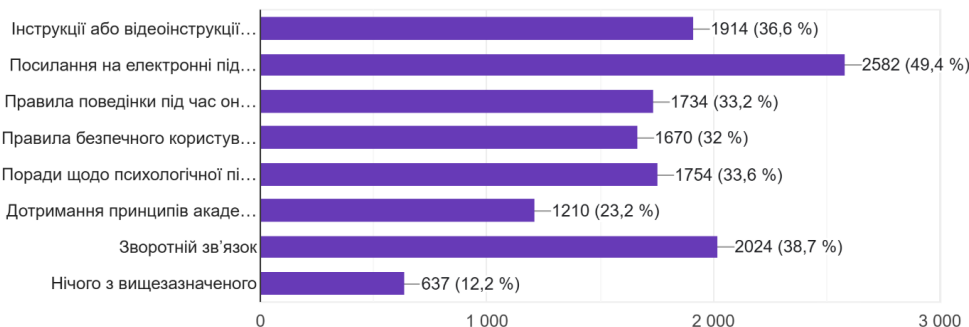

Рис. 3. Відповіді на прохання «Зазначте позиції, які містить сайт Вашого закладу освіти»

Частиною інформаційно-цифрового середовища закладу загальної середньої освіти є канали комунікації батьків з учителями. Відповіді респондентів свідчать про те, що батьки спілкуються

з класним керівником своєї переважно через «Viber» – 93,7 %, ще 15,9 % респондентів використовують «Telegram». Значно менше – 4,3 % респондентів спілкуються через месенджер у «Facebook», використовують «WhatsUp» 1,2 % респондентів, «Instagram» – 1,1 % респондентів, «Tik-Tok» – 0,5%, «Signal» – 0,2 %. У категорії «Інше» респонденти зазначили такі відповіді: «телефон» – 1,7 %, «Viber» – 0,5 %, «очне спілкування» – 0,2 %, «Zoom» – 0,1 % (Рис. 4).

16. За допомогою яких комунікаційних сервісів або соціальних мереж Ви спілкуєтесь з класним керівником Вашої дитини? (можна вибрати декілька варіантів відповідей)
5 224 відповіді

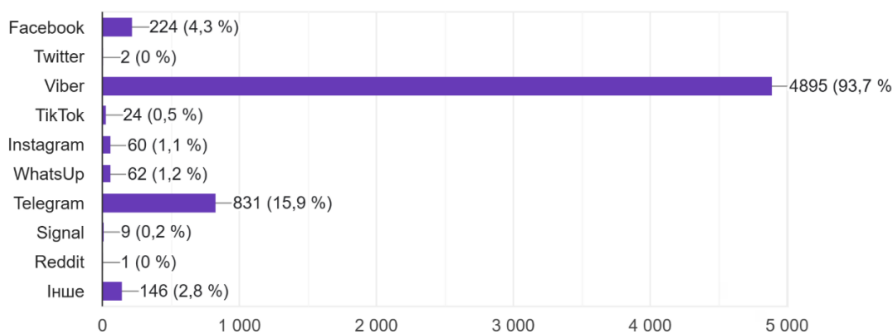

Рис. 4. Відповіді на питання «За допомогою яких комунікаційних сервісів або соціальних мереж Ви спілкуєтесь з класним керівником Вашої дитини?»

На питання щодо налагодженого зворотного зв'язку з іншими вчителями, стверджувальну відповідь дали 57 % респондентів, зазначили, що такий зв'язок налагоджено частково 29,5% респондентів, про відсутність такого зв'язку зазначили 13,5% респондентів.

Позитивною тенденцією є те, що 82,9% респондентів відповіли, що їх заклад освіти практикує опитування батьків щодо якості організації освітнього процесу, що свідчить про наявність комунікації між учасниками освітнього процесу.

Розглянемо відповіді респондентів на питання щодо власних дітей. Вони стосуються, зокрема, наявності навичок самостійного використання цифрових ресурсів під час навчання, наявності вміння самостійно навчатися під час дистанційного та змішаного формату навчання та наявності в дитини доступу до пристрою (комп'ютера, планшета, смартфона) для навчання вдома під час дистанційного та змішаного навчання.

Варто зазначити, що переважна більшість батьків високо оцінюють наявність належних навичок дитини для самостійного використання цифрових ресурсів під час дистанційного навчання – про це свідчить відповідь 71,2% респондентів. Четверть респондентів – 25,8% вважають, що дитина лише частково володіє такими навичками, і лише 3% респондентів заявили про відсутність у дитини таких навичок.

На питання «Наскільки самостійно навчається Ваша дитина під час дистанційної та змішаної форми навчання?» відповіді респондентів розподілились таким чином (наведемо відповіді від більшого до меншого значення): самостійно, але батьки контролюють процес – 51,7%; самостійно – 31,6%; вчиться тільки з підтримкою батьків – 10,7%; займається з репетиторами додатково – 6% (Рис. 5).

20. Наскільки самостійно навчається Ваша дитина під час дистанційного та змішаного формату навчання?

5 224 відповіді

Рис. 5. Відповіді на питання «Наскільки самостійно навчається Ваша дитина під час дистанційної та змішаної форми навчання?»

З метою з'ясування рівня матеріально-технічного забезпечення в родині дитини пристроєм для навчання у дистанційній та змішаній формі було задано питання «Чи має Ваша дитина доступ до пристрою (комп'ютера, планшета, смартфона) для навчання вдома?». Відповіді респондентів розподілились таким чином: «Так» – 88 %, «Частково (пристрій доступний не завжди)» – 8,5%, «Ні» – 3,5%.

Аналіз відкритих відповідей респондентів на питання що можна покращити в інформаційно-цифровому середовищі закладу освіти, дозволив визначити вісім категорій: матеріально-технічне забезпечення, електронний щоденник та освітні платформи, комунікація та взаємодія учасників освітнього процесу, вдосконалення освітнього процесу, інформаційна безпека, сайти та соціальні мережі, формат навчання, зміст навчання. Розглянемо, які пропозиції від батьків містить кожна з визначених категорій (наведено від більшої кількості згадувань до меншої).

Найбільше пропозицій висловлено респондентами щодо оновлення матеріально-технічного забезпечення (85 згадувань): оновлення засобів навчання та обладнання загального і навчального призначення, зокрема, комп'ютери, інтерактивні дошки, планшети (40), генератори та безперебійне живлення (15); забезпечення доступу до безкоштовного та стабільного інтернету для вчителів і учнів (30).

Батьків турбує вдосконалення освітнього процесу (70 згадувань), вони хотіли б мати в доступі більше онлайн-уроків і відеоінструкцій (25), проведення додаткових уроків для учнів, які потребують допомоги (25), застосування індивідуального підходу до дітей (20).

Щодо формату навчання (60 згадувань), то респонденти висловились за навчання дітей в очному (40) і змішаному (20) форматі.

Комунікація та взаємодія між учасниками освітнього процесу (50 згадувань) потребує покращення на таких рівнях: зворотний зв'язок від вчителів (20), комунікація між батьками, учнями та адміністрацією закладу освіти (15), регулярні опитування серед батьків щодо покращення освітнього процесу (15).

Під час використання електронного щоденника та освітніх платформ (45 згадувань), батьки висловили побажання щодо вчасного внесення інформації та оновлення оцінок і домашнього завдання в електронному щоденнику (20), та покращення його функціональності (10), а також впровадження в закладі освіти єдиної платформи для організації освітнього процесу і проведення навчання щодо використання платформи для вчителів, учнів і батьків (15).

У змісті навчання (30 згадувань) батьки хочуть бачити більшого використання інтерактивних методів навчання (15) і використання цифрових засобів навчання (15).

Щодо наповнення сайтів і соціальних мереж (20 згадувань) пропонується регулярно оновлювати інформацію про освітній процес, додати корисні матеріали, наприклад, електронні підручники, рекомендації психолога, розклад занять (10), використовувати соціальні мережі для швидкого інформування про події та новини закладу освіти (10).

Питання інформаційної безпеки (10 згадувань) підіймається батьками щодо захисту персональних даних (5) і впровадження політики кібербезпеки в закладі освіти (5). Батьки наголосили на важливості навчати учнів і вчителів базовим принципам безпеки в інтернеті.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Отже, батьки з готовністю використовують інформаційно-цифрове середовище закладу освіти, в якому навчається їхня дитина. Більшість із них (64%) знають і користуються освітніми платформами або інформаційно-комунікаційними системами ЗЗСО, але 36% респондентів не знають про них, і на це треба звернути увагу адміністрації ЗЗСО, щоб донести таку інформацію до батьків. Можна також припустити, що не всі ЗЗСО обрали та користуються такими сервісами, тоді з цим питанням мають працювати місцеві органи управління освітою. Батьки мають стабільний зв'язок як з класним керівником, так і з вчителями інших предметів переважно через «Viber» (93,7 %) та «Telegram» (15,9 %).

Переважна більшість батьків 71,2% високо оцінюють наявність належних навичок дитини для самостійного використання цифрових ресурсів під час дистанційного навчання, на що вплинув досвід навчання під час пандемії і повномасштабної війни. При цьому 88% респондентів забезпечили дитину пристроєм для дистанційного навчання, а 51% респондентів заявили, що контролюють процес навчання дитини, що свідчить про надання відповідної підтримки дитині та залученість до освітнього процесу.

На думку більшості батьків, критично важливими аспектами удосконалення інформаційно-цифрового середовища закладу загальної середньої освіти є матеріально-технічне забезпечення, доступ до інтернету, комунікація та своєчасний і якісний зворотний зв'язок між усіма учасниками освітнього процесу.

Проведення регулярного опитування серед батьків для моніторингу ефективності інформаційно-комунікаційного середовища закладу загальної середньої освіти є важливим для того, щоб оцінити якість комунікації між учасниками освітнього процесу, ідентифікувати проблемні зони, підвищити рівень довіри та залучення, врахувати потреби учасників освітнього процесу, підтримувати ефективність освітнього процесу, впроваджувати інновації, що вплине на підвищення загальної якості освітнього процесу.

Підсумовуючи результати здійсненого дослідження, вбачаємо перспективи подальших наукових розвідок у дослідженні думки учнів 9–11 класів щодо використання інформаційно-цифрового середовища закладу загальної середньої освіти учасників освітнього процесу, які є його основними бенефіціарами.

Використані джерела

- Биков, В. Ю., Овчарук, О. В., Іванюк, І. В., Пінчук, О. П. & Гальперіна, В. О. (2022). Сучасний стан використання цифрових засобів для організації дистанційного навчання в закладах загальної середньої освіти: результати опитування 2022. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 90 (4), 1–18. <https://doi.org/10.33407/itlt.v90i4.5036>
- Державна служба якості освіти України. (2024). *Моніторингові дослідження*. <https://sqe.gov.ua/diyalnist/monitoringovi-doslidzhennya/>
- Овчарук, О. В., Іванюк, І. В., Пінчук, О. П., Гриценчук, О. О., Товканець, О. С. & Трикоз, С. В. (2023). Модель інформаційно-цифрового середовища закладу загальної середньої освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 95 (3), 41–57. <https://doi.org/10.33407/itlt.v95i3.5186>

- Міністерство освіти і науки України. (2019). *Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти*. Наказ від 09.01.2019 № 17. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-19#n14>
- Міністерство освіти і науки України. (2024a). *Про затвердження Порядку та умов здобуття загальної середньої освіти в комунальних закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні*. Наказ від 07.08.2024 №1112. <https://osvita.ua/doc/files/news/927/92779/66b62d6ab54f0020605446.pdf>
- Міністерство освіти і науки України. (2024b). *Про організацію 2024/2025 навчального року в закладах загальної середньої освіти*. Лист від 23.08.24 № 1/15281-24. https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/92874/
- Об'єднання «Агенція розвитку освітньої політики». (2025). *Саїт*. <https://edudevelop.org.ua/>
- Addi-Raccah, A., Amar, J., & Ashwal, Y. (2018). Schools' influence on their environment: The parents' perspective. *Educational Management Administration & Leadership*, 46(5), 782–799. <https://doi.org/10.1177/1741143217707521>
- Goodall, J. (2017). Learning-centered parental engagement: Freire reimaged. *Educational Review*, 70(3), 1–19. <https://doi.org/10.1080/00131911.2017.1358697>
- Naz, L. H., Zafar, J. M. & Ullah, N. (2024). Effectiveness of Monitoring and Evaluation System in Improving Educational Facilities at Secondary School Level in Punjab (Pakistan). *Journal of Asian Development Studies*, 13(3), 175–191. <https://doi.org/10.62345/jads.2024.13.3.15>
- Morning Consult. (2023). The public, parents, and K-12 Education. *A National Polling Report*. <https://edchoice.morningconsultintelligence.com/assets/317065.pdf>
- Ovcharuk, O., Ivaniuk, I. & Leshchenko, M. (2023). Impact of school lockdown on access to online instruction during the war in Ukraine. *European Journal of Education: Research, Development and Policies*, 4(58), 561–574. <https://doi.org/10.1111/ejed.12589>
- Patton, R. & Santos, R. (2018). The next-generation digital learning environment and a framework for change for education institutions. *Cisco Education*. https://www.cisco.com/c/dam/en_us/solutions/industries/docs/education/digital-learning-environment.pdf
- Smyrnova-Trybulska, E. (2018). *Technologie informacyjno-komunikacyjne i e-learning we współczesnej edukacji*. Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego. https://rebus.us.edu.pl/bitstream/20.500.12128/22016/1/Smyrnova_Trybulska_Technologie_informacyjno_komunikacyjne.pdf
- Taddeo, C. & Barnes, A. (2016). The school website: Facilitating Communication Engagement and learning. *British Journal of Educational Technology*, 47(2), 421–436. <https://doi.org/10.1111/bjet.12229>

References

- Addi-Raccah, A., Amar, J., & Ashwal, Y. (2018). Schools' influence on their environment: The parents' perspective. *Educational Management Administration & Leadership*, 46(5), 782–799. <https://doi.org/10.1177/1741143217707521> (In English).
- Bykov, V. Y., Ovcharuk, O. V., Ivaniuk, I. V., Pinchuk, O. P., & Galperina, V. O. (2022). Suchasnyi stan vykorystannia tsyfrovyykh zasobiv dlia orhanizatsii dystantsiinoho navchannia v zakladakh zahalnoi serednoi osvity: rezultaty opytuvannia 2022. *Informatsiini tekhnologii i zasoby navchannia*, 90(4), 1–18. <https://doi.org/10.33407/itlt.v90i4.5036> (In Ukrainian).
- Derzhavna sluzhba yakosti osvity Ukrainy. (2024). *Monitorynhovi doslidzhennia*. <https://sqe.gov.ua/diyalnist/monitoringovi-doslidzhennya/> (In Ukrainian).
- Goodall, J. (2017). Learning-centered parental engagement: Freire reimaged. *Educational Review*, 70(3), 1–19. <https://doi.org/10.1080/00131911.2017.1358697> (In English).
- Hromadska orhanizatsiia «Obiednannia «Ahentsiia rozvytku osvითnoi polityky». (2025). <https://edudevelop.org.ua/> (In Ukrainian).
- Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2019). *Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia instytutsiinoho audytu zakladiv zahalnoi serednoi osvity*. Nakaz vid 09.01.2019 № 17. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-19#n14> (In Ukrainian).
- Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2024a). *Pro zatverdzhennia Poriadku ta umov zdobuttia zahalnoi serednoi osvity v komunalnykh zakladakh zahalnoi serednoi osvity v umovakh voiennoho stanu v Ukraini*. Nakaz vid 07.08.2024 №1112. <https://osvita.ua/doc/files/news/927/92779/66b62d6ab54f0020605446.pdf> (In Ukrainian).

- Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2024b). *Pro orhanizatsiiu 2024/2025 navchalnoho roku v zakladakh zahalnoi serednoi osvity*. Lyst vid 23.08.24 № 1/15281-24. https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/92874/ (In Ukrainian).
- Morning Consult. (2023). The public, parents, and K-12 Education. *A National Polling Report*. <https://edchoice.morningconsultintelligence.com/assets/317065.pdf> (In English).
- Naz, L. H., Zafar, J. M. & Ullah, N. (2024). Effectiveness of Monitoring and Evaluation System in Improving Educational Facilities at Secondary School Level in Punjab (Pakistan). *Journal of Asian Development Studies*, 13(3), 175–191. <https://doi.org/10.62345/jads.2024.13.3.15> (In English).
- Ovcharuk, O. V., Tovkanets, O. S., Pinchuk, O. P., Ivaniuk, I. V., Hrytsenchuk, O. O., & Trykoz, S. V. (2023). Model informatsiino-tyfrovoho seredovyscha zakladu zahalnoi serednoi osvity. *Informatsiini tekhnologii i zasoby navchannia*, 95(3), 41-57. <https://doi.org/10.33407/itlt.v95i3.5186> (In Ukrainian).
- Ovcharuk, O., Ivaniuk, I. & Leshchenko, M. (2023). Impact of school lockdown on access to online instruction during the war in Ukraine. *European Journal of Education: Research, Development and Policies*, 4(58), 561–574. <https://doi.org/10.1111/ejed.12589> (In English).
- Patton, R. & Santos, R. (2018). The next-generation digital learning environment and a framework for change for education institutions. *Cisco Education*. https://www.cisco.com/c/dam/en_us/solutions/industries/docs/education/digital-learning-environment.pdf (In English).
- Smyrnova-Trybulska, E. (2018). *Technologie informacyjno-komunikacyjne i e-learning we współczesnej edukacji*. Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego. https://rebus.us.edu.pl/bitstream/20.500.12128/22016/1/Smyrnova_Trybulska_Technologie_informacyjno_komunikacyjne.pdf (In Polish).
- Taddeo, C. & Barnes, A. (2016). The school website: Facilitating Communication Engagement and learning. *British Journal of Educational Technology*, 47(2), 421–436. <https://doi.org/10.1111/bjet.12229> (In English).
- Iryna Ivaniuk**, Ph.D. (Pedagogy), Senior Researcher, The Institute of Digitalization of Education, the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Department of Comparative Studies of Information and Educational Innovations, Kyiv, Ukraine.
Research interests: educational policy; civic education; multicultural education; parliamentary education; educational innovation; educational projects; project monitoring and evaluation; digitalization of education; ICT in education.
- Liudmyla Parashchenko**, Doctor of Science in Public Administration, Professor, Director of the Kyiv Business Lyceum, Professor of the Department of Management Technologies at KROK University, Kyiv, Ukraine.
Research interests: autonomy and responsibility in education; decentralization and democratization of public education administration; education financing; development of private schools and innovative pedagogical technologies; civic education; parliamentary education.

USE OF THE INFORMATION AND DIGITAL ENVIRONMENT OF SECONDARY SCHOOLS BY PARENTS²

Abstract. The article presents the results of a survey of parents (5224 respondents) as participants in the educational process regarding the use of the information and digital environment of the secondary school where their child studies. The purpose of the study is to determine the readiness of parents to use the information and digital environment of the secondary school where their child studies; to identify the needs and challenges faced by parents in using the environment; to find out the parents' assessment of their child's skills in independent learning in distance education; to find out the level of material and technical support in the child's family with a device for distance learning. It has been found that parents are willing to use the information and digital environment of the educational institution where their child is studying, most of them (64%) know and use educational platforms or information and

2) The research was carried out within the framework of the research project No. 0123U100497 «Methodology for Monitoring Studies on the Effectiveness of the Information and Digital Environment of General Secondary Education Institutions in the Context of Ukraine's European Integration», at the Institute of Digitalization of Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine.

communication systems. It is noted that the vast majority of parents (71.2%) highly appreciate the availability of appropriate skills for the child to use digital resources independently in distance learning, which was influenced by the experience of learning during the pandemic and full-scale war. It was found that 88% of respondents provided their child with a device for distance learning, and 51% of respondents control the child's learning process, which indicates the provision of appropriate support to the child and the involvement of parents in the educational process. It is noted that, according to the majority of parents, the critical aspects of improving the information and digital environment of a secondary school are material and technical support, access to the Internet, communication and feedback between all participants in the educational process. It is concluded that conducting a regular survey among parents to monitor the effectiveness of the information and communication environment of a secondary school is important in order to assess the quality of communication between participants in the educational process, identify problem areas, increase the level of trust and involvement, take into account the needs of participants in the educational process, maintain the effectiveness of the educational process, and introduce innovations that will improve the overall quality of the educational process.

Keywords: information and digital environment; secondary school; participants of the educational process; monitoring; digitalization in education; research.